

Akceptuję
Hojm

UNIWERSYTET
MEDYCZNY
W ŁODZI

II KATEDRA I KLINIKA GINEKOLOGII I POŁOŻNICTWA

ul. Rzgowska 281/289

93-338 Łódź

tel. (42) 271 10 61 e-mail: mariusz.grzesiak@umed.lodz.pl

Łódź, 08.01.2023 r.

Recenzja

rozprawy na stopień doktora nauk medycznych i nauk
o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne lekarz Magdaleny Smyki
pt. „*Występowanie zaburzeń snu wśród kobiet w ciąży oraz analiza ich wpływu na przebieg
cięży i porodu*”.

Zjawisko zaburzeń snu jest jednym z częstszych problemów, z którymi boryka się współczesna medycyna. Według opublikowanych danych z bezsennością zmagają się niemal 19% całej populacji. Wobec skali tego zjawiska stajemy przed koniecznością szerszego rozpoznania tego problemu, zidentyfikowania czynników jego ryzyka oraz potencjalnego wpływu zarówno na sferę *psyche* jak i *physis*.

W szczególnym okresie życia kobiety, jakim niewątpliwie jest ciąża a następnie połóg, dochodzi do szeregu fizjologicznych zmian w funkcjonowaniu niemal każdego z układów

organizmu. Jednak pojawiające się w tym czasie zjawisko deprywacji snu może prowadzić do powstania szeregu powikłań. Ustalenie rzeczywistej skali tego zjawiska oraz jego dokładnej charakterystyki wydaje się być kluczowe dla zastosowania optymalnej profilaktyki i ewentualnej próby terapii.

W swojej rozprawie doktorskiej lekarz Magdalena Smyka mierzy się z problemem zaburzeń snu wśród kobiet w ciąży przedstawiając spójny tematycznie cykl trzech publikacji (ocena łączna: współczynnik oddziaływania IF 4,97 i 200 punktów Ministerstwa Edukacji i Nauki). W prezentowanej recenzji odniosę się oddzielnie do każdego z załączonych manuskryptów.

W pierwszym z nich „*Sleep problems in pregnancy – a cross sectional study in over 7000 pregnant women in Poland*” Autorzy zwrócili się za pośrednictwem mediów społecznościowych do grupy 7855 kobiet ciężarnych prosząc o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w załączonym, autorskim kwestionariuszu. Na podstawie uzyskanych informacji opracowano charakterystykę wzorców snu u respondentek oraz dokonano oceny problemów ze snem występujących w ciąży.

Zaburzenia snu nasilały się wraz z rozwojem ciąży osiągając największy odsetek (80,6%) w III trymestrze ciąży. Zbyt częstemu wybudzaniu się, które występowało u co drugiej ankietowanej kobiety (52,8%) towarzyszyły trudności z zaśnięciem (20,2%) i zbyt wczesne wybudzanie (18,6%). Nadmierna senność najczęściej występowała w I trymestrze ciąży (86,4%) a 70,2% respondentek wskazywało na konieczność odbycia co najmniej jednej drzemki w ciągu dnia. W publikacji określono czynniki ryzyka mogące wpływać w sposób niezależny na jakość snu ciężarnych kobiet. Wiek, wysoki poziom stresu czy czas starania się o ciążę powyżej 6 miesięcy w sposób istotny statystycznie zwiększały ryzyko występowania zaburzeń snu. Doktorantka w sposób obiektywny wskazuje na ograniczenia

przeprowadzonego badania (m.in. ograniczenie grupy badanych kobiet wyłącznie do osób korzystających z mediów społecznościowych, brak możliwości zweryfikowania prawdziwości respondentek czy pełnych informacji dotyczących ich zatrudnienia). Należy jednak podkreślić, że opublikowana praca obejmuje najliczniejszą jak dotąd grupę badaną w populacji polskiej (ostatecznie zakwalifikowano 7207 kobiet) i jest bardzo wartościowym opracowaniem.

W drugiej publikacji zatytułowanej „*Sleep quality according to the Pittsburgh Sleep Quality Index in over 7000 pregnant women in Poland*” Badacze zwrócili się do 7855 pacjentek z prośbą o wypełnienie przekazanego kwestionariusza.

Jako kryteria włączenia do badania ustalono ukończony 18 rok życia i ciążę pojedynczą (niezależnie od jej zaawansowania). Spośród wszystkich nadesłanych odpowiedzi 7207 zostało uznanych jako kompletne i stanowiło podstawę do przeprowadzenia dalszych analiz.

U łącznie 94,2 % respondentek stwierdzoną złą jakość snu. Zastosowanie kwestionariusza PSQI pozwoliło na jego obiektywną, wystandaryzowaną ocenę. Po porównaniu uzyskanej oceny subiektywnej i otrzymanych wyników kwestionariusza stwierdzono istotne statystycznie „niedoszacowanie” przez kobiety ciężarne istniejących zaburzeń snu. Przeprowadzone badania wykazały obecność odmiennych wzorców snu w zależności od trymestru ciąży. Wraz z rozwojem ciąży malała potrzeba zasypiania w trakcie dnia, czas potrzebny do zaśnięcia ulegał wydłużeniu i wzrastała liczba przebudzeń w godzinach nocnych.

Wykazano, że dolegliwości związane bezpośrednio z ciążą takie jak: ruchy płodu, trudności w oddychaniu w pozycji na plecach czy nykturia, mdłości i skurcze mięśni nóg mają największy bezpośredni wpływ na jakość snu.

Przedstawione opracowanie uważam za istotne i mogące mieć wpływ na postępowanie kliniczne. Uzyskane wyniki, wskazujące na złą jakość snu u ponad 92% ciężarnych, w sposób

jednoznaczny nakazują nie tylko przeprowadzenie kolejnych badań dotyczących tego zagadnienia, ale również podjęcie konkretnych działań edukacyjnych i terapeutycznych pozwalających na zmniejszenie skali tego zjawiska.

Trzecią pozycją wchodzącą w skład dysertacji jest praca zatytułowana „*Does sleep quality of pregnant women influences perinatal outcomes in Poland?*”. Stanowi ona pewne podsumowanie przedstawionych powyżej publikacji. Na podstawie danych zebranych w grupie 5890 kobiet Autorzy wykazali, że niska jakość snu zwiększa ryzyko wystąpienia porodu przedwczesnego oraz częstość zakończenia ciąży cięciem cesarskim. Jednocześnie wskazano na istotny związek występowania obturacyjnego bezdechu sennego ze statystycznie istotnie częstszym porodem przedwczesnym lub niską masą urodzeniową noworodków.

Z obowiązku recenzenta wskazuję na drobne uchybienia, które pojawiły się w dysertacji. Ze względu na wielkość czcionki wydruki publikacji załączone do rozprawy są słabo czytelne. W odniesieniu do przedstawionych wyników zabrakło mi rozszerzenia danych dotyczących charakterystyki wykonywanych obowiązków zawodowych oraz informacji o jakości snu kobiet w okresie poprzedzającym ciążę.

Chciałbym podkreślić, że wymienione zastrzeżenia nie ujmują w żaden sposób istotnych wartości naukowych i klinicznych dysertacji. Przeprowadzone badania zostały zaplanowane, wykonane i poddane analizie w sposób świadczący o dojrzałości naukowej Doktorantki. Dysertacja ma istotną wartość poznawczą i naukową, a samą Doktorantkę zachęcam do kontynuowania dalszych badań łączących tematykę zaburzeń snu i ciąży.

Przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach

i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1669 z późn. zm.).

W związku z powyższym zwracam się do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z wnioskiem o przyjęcie niniejszej rozprawy i dopuszczenie lekarz Magdaleny Smyki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

*dr hab. n. med. prof. Instytutu Mariusz Grzesiak
specjalista położnictwa, ginekologii i perinatologii
Kierownik II Katedry i Kliniki Ginekologii i Położnictwa
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Kierownik Kliniki Perinatologii, Położnictwa i Ginekologii
Instytutu „Centrum Zdrowia Matki Polki” w Łodzi*

